

ĐÀM PHÁN THAM GIA HIỆP ĐỊNH TTP & VEFTA:

Động lực cho nội địa hóa ngành da giày

SAU VÒNG ĐÀM PHÁN THỨ 18 CỦA HIỆP ĐỊNH ĐỐI TÁC XUYỀN THÁI BÌNH DƯƠNG (TPP), DIỄN RA VÀO GIỮA THÁNG 7 TẠI MALAYSIA, TẠI VIỆT NAM NHIỀU CUỘC HỘI ĐÀM ĐÃ ĐƯỢC TỔ CHỨC VÀ BÀN VỀ CÂU CHUYỆN LIỆU CÁC DOANH NGHIỆP XUẤT KHẨU (XK) CỦA VIỆT NAM, TRONG ĐÓ CÓ NGÀNH XK DA GIÀY, CÓ ĐỦ NĂNG LỰC ĐỂ THỰC THI ĐÚNG CAM KẾT CÁC ĐIỀU KHOẢN TRONG CÁC HIỆP ĐỊNH TPP VÀ HIỆP ĐỊNH THƯƠNG MẠI TỰ DO VỚI LIÊN MINH CHÂU ÂU (VEFTA)?

● HỒNG LỰC

Thách thức từ quy tắc xuất xứ

Theo nhận định của các chuyên gia kinh tế trong ngành, kim ngạch XK của mặt hàng da giày đang đứng trước cơ hội này tăng lên nhiều lần, khi Việt Nam đang trong quá trình đàm phán tham gia Hiệp định TPP và VEFTA.

Tuy nhiên, XK da giày và túi xách của Việt Nam còn tiềm ẩn nhiều rủi ro, do thị trường thế giới hiện nay có nhiều biến động, việc nguyên liệu sản xuất phụ thuộc vào nhập khẩu. Để hướng tới mục tiêu phát triển bền vững cho ngành Da giày và túi xách của Việt Nam, ngoài những điểm trên, thì việc đẩy mạnh liên kết giữa các doanh nghiệp phát triển chuỗi cung ứng nguyên liệu cho sản xuất đang là một vấn đề được đặt ra.

Tại một cuộc hội thảo mới đây được tổ chức tại TP. Hồ Chí Minh, các doanh nghiệp XK Việt Nam nhận định, việc đàm phán Hiệp

định TPP mở ra nhiều cơ hội cho ngành Da giày Việt Nam với những cơ hội tiếp cận sâu hơn vào thị trường rộng lớn có dân số 792 triệu, GDP chiếm hơn 30% thế giới, sản phẩm da giày của Việt Nam sẽ được hưởng mức thuế ưu đãi 0%, so với mức 14,3% như hiện nay. Qua đó, sẽ nâng cao đáng kể sức cạnh tranh so với các nước XK giày dép lớn như Trung Quốc, Ấn Độ, vốn không phải là thành viên tham gia đàm phán TPP. Nhưng để đạt được mức thuế ưu đãi từ 2 Hiệp định này, cần phải vượt qua nhiều rào cản. Đối với VEFTA, EU đặt ra những quy định về xuất xứ nguyên vật liệu, các nguyên tắc về lao động và môi trường. Trong đó, đáng lo ngại nhất là vấn đề xuất xứ nguyên vật liệu. Đối với Hiệp định TPP, ngoài nguyên tắc xuất xứ rõ ràng, thị trường Mỹ còn áp thêm quy tắc hàm lượng giá trị khu vực (RVC), lớn hơn hoặc

Theo Hiệp hội da giày và túi xách Việt Nam, tỷ lệ nội địa hóa của doanh nghiệp da giày Việt Nam chiếm khoảng 45% đến 50%, trong khi nguyên phụ liệu chiếm đến 73% giá thành của sản phẩm

Da giày là mặt hàng XK chủ lực của Việt Nam, chiếm 6,3% trong tổng kim ngạch XK cả nước năm 2012. EU, Hoa Kỳ, Nhật Bản, Trung Quốc và Braxin là các đối tác lớn nhất nhập khẩu giày dép của Việt Nam. Tổng kim ngạch XK cộng gộp xuất sang 5 thị trường này năm 2012, đạt 5,77 tỷ USD, chiếm gần 80% tổng kim ngạch XK giày dép cả nước. Năm 2013, XK giày dép của Việt Nam tiếp tục gặt hái nhiều thành công do có nhiều yếu tố thuận lợi từ thị trường, đơn hàng. Trong 6 tháng đầu năm, kim ngạch XK giày dép đã đạt 3,5 tỷ USD, tăng 16,4% so với cùng kỳ năm 2012. Kết quả này được đánh giá là rất khả quan trong bối cảnh thị trường tiêu thụ có quá nhiều khó khăn

bằng 55%. Vấn đề được đặt ra là liệu doanh nghiệp Việt Nam có thể đáp ứng được mức 55% này không, khi hầu hết da và nguyên phụ liệu giày dép đang được Việt Nam nhập khẩu chủ yếu từ Trung Quốc? Trong khi đó, tỷ lệ nội địa hóa cho ngành này vẫn chỉ mới đạt từ 40% đến 45%, tập trung vào đế giày và chỉ khâu giày, trong khi khâu quan trọng nhất là da thuộc và da nhân tạo đều phải nhập khẩu

Theo bà Đinh Thị Mỹ Loan, thành viên UB Tư vấn chính sách Thương mại quốc tế - VCCI, những quy tắc trong 2 hiệp định này, sẽ làm cho các doanh nghiệp XK da giày Việt Nam gặp khó khăn rất lớn để trở thành thành viên trong khối. Bởi hầu như các doanh nghiệp ngành này, thường nhập khẩu các nguyên vật liệu từ các nước không phải là thành viên của TPP Trung Quốc, Hàn Quốc, có nguy cơ vô hiệu hóa các lợi ích về hưởng thuế suất hàng hóa bằng 0% theo các hiệp định.

Sức ép tích cực

Khó khăn là vậy, nhưng theo ông Diệp Thành Kiệt, Phó Chủ tịch Hiệp hội Da - Giày và Túi xách Việt Nam cho rằng, việc tham gia thị trường của TPP, không chỉ hưởng các sản phẩm của Việt Nam được hưởng thuế

suất 0% mà còn là sức ép tích cực để các doanh nghiệp XK ngành này đẩy mạnh nội địa hóa, đa dạng nguồn nguyên phụ liệu đầu vào.

Một điểm nổi bật khác có liên quan, là từ ngày 1/1/2014, sản phẩm giày dép Việt Nam XK vào EU, sẽ được hưởng ưu đãi thuế quan phổ cập (GSP) giai đoạn 2014 - 2016 và khi VEFTA được ký kết và có hiệu lực, thuế suất nhiều chủng loại giày dép của Việt Nam vào thị trường EU sẽ là 0%, hiện tại, nhiều nhà nhập khẩu Anh, Đức đã tiếp cận các doanh nghiệp XK da giày Việt Nam

Trao đổi với các cơ quan thông tin truyền thông bên lề hội thảo, ông Kiệt chia sẻ, khi VEFTA có hiệu lực, cũng như khi Việt Nam chính thức là thành viên của TPP, Việt Nam cũng phải thực hiện quy tắc “có đi, có lại”, tức là Chính phủ Việt Nam cũng phải giảm thuế nhập khẩu những mặt hàng da giày đến từ các thị trường thành viên. Điều này, đòi hỏi các doanh nghiệp Việt Nam phải chuẩn bị sẵn sàng về năng lực cạnh tranh, bởi khi hiệp định có hiệu lực thì 90% các dòng thuế sẽ được hạ xuống bằng 0%.

Một quan điểm đặc biệt khác, không chỉ có các doanh nghiệp

Việt Nam, mà nhiều công ty nước ngoài, đặc biệt là các doanh nghiệp từ các nước không phải là thành viên trong Hiệp định TPP và VEFTA đang quan tâm đầu tư phát triển sản xuất ngành phụ trợ tại Việt Nam đều tận dụng ưu đãi thuế khi Việt Nam được chính thức hưởng ưu đãi thuế từ các hiệp định.

Hiện chỉ có 40 doanh nghiệp Việt Nam hoạt động trong lĩnh vực sản xuất XK thuộc da, nguyên phụ liệu, với việc phụ thuộc quá nhiều về nguyên phụ liệu của nước ngoài, làm ảnh hưởng đến giá thành sản phẩm, sức cạnh tranh và lợi nhuận của doanh nghiệp, đồng thời làm giảm cơ hội cho các doanh nghiệp Việt Nam tham gia Hiệp định TPP & VEFTA.

Để biến TPP & VEFTA trở thành một cơ hội thật sự, vấn đề lớn nhất đối với ngành Da - Giày là bắt tay ngay việc nâng cao tỷ lệ nội địa hóa nguồn nguyên liệu và chất lượng nguồn nhân lực. Phải tích cực giải quyết được bài toán này một cách căn cơ, thực tế trước đi, rồi mới tuân tự thực hiện các bước tiếp theo đối với 2 Hiệp định này. Một bài học điển hình là nước Singapore, theo dự kiến 2 năm, nhưng nước này phải mất 4 năm mới đàm phán thành công FTA Singapore - EU ■